

סדר ברכת המזון

דיני ברכת המזון: ברכת המזון היא דאורייתא, וגם הנשים מחוייבות בברכת המזון. **בשעה** שמברך ברכת המזון, לא ישאיר חלה שלימה על השולחן, אלא ישאיר מעט פת מכוסה על השולחן. **צריך** לשבת בשעה שמברך ברכת המזון. **יאמר** ברכת המזון בשמחה גדולה, ובקול רם. **כשמברכים** ברכת המזון עם כוס של ברכה, אדם ימזוג וימסור בשתי ידיו למברך, ואף הוא יקח בשתי ידיו, ויתן ביד ימין שלו ויגביה הכוס כנגד לבו, ומרים הכוס על חמש אצבעותיו כשושנה בין החוחים, ויגביה הכוס מן השולחן טפח. **ואם** לא מברך על הכוס, ישים שני ידיו על לבו, ימין מעל יד שמאל. **בכל** פעם שיגיע לברכה בברכת המזון, יתן את עיניו על היין. **לפני** ברכת המזון, יפנו השולחן מכל הכלים הריקים. **נוהגים** לכסות הסכין בשעת ברכת המזון, וכתב הבית יוסף (ארוח. סי' ספ) טעם לזה מספר שבלי הלקט, כי פעם אחת היה אחד מברך ברכת המזון, וכשהגיע לברכת בונה ירושלים ונזכר חורבן הבית, לקח הסכין ותקעו בבטנו, ועל כן נהגו לסלקו בשעת הברכה ע"כ. והנה צריכים להבין, וכי חיישינן כהיום שיקח אחד הסכין בידו כאשר יזכור חורבן הבית? ואפשר לבאר ולומר, שבאמת אין חשש היום שאדם יעשה כזה דבר, אלא אנו מסירים את הסכין לזכור איך חסידים ראשונים כאב להם חורבן הבית עד אשר היה סכנה להשאיר לידם הסכין בשעת ברכת המזון, ומה שמסירים הסכין זה לזכור כמה ירדנו וכמה התרחקנו מהצער והכאב של חורבן בית המקדש. **ישתדל** בכל כוחו לזמן בשלושה, ותבוא עליו הברכה אם זוהר לזימון בעשרה. **אם** אין לו ג' לזימון, ישתדל לברך בדביקות ברכת המזון מתוך הספר, ואם אין לו ספר, יברך בעיניים עצומות. וזהו מאוד, משום שברכת המזון דוחה את המזיקים, וכשאין זימון המזיקים משתדלים ביותר להזיק, ולכן מיד כשיעשה מים אחרונים מיד יברך בדביקות גדולה. וידוע המעשה ברבנו האר"י הקדוש, שחכם אחד בא אליו בצער שזה כבר כמה ימים הכתף שלו כואבת לו מאוד, והשיב לו רבנו האר"י ז"ל שזה משום שעבר על דברי חכמים, כי מה שנאמר בחז"ל "תכף לנטילה ברכה" 'תכף', זה אותיות 'כתף', ו'נטילה', זו מים אחרונים, ו'ברכה', זו ברכת המזון. והוא עבר וקרא בין מים אחרונים לברכת המזון משנה אחת, ולכן כאבה לו הכתף שזה אותיות 'תכף'.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, בְּשׁוֹב יְהוָה אֲהַדְּבִנֶה אֶת־שִׁיבֹת צִיּוֹן, הָיִינוּ כְּחֹלְמִים:
אִז יִמְלֵא שְׂחֹק פִּינוֹ וְלִשְׁנֵינוּ רִנָּה, אִז יֵאָמְרוּ בְּגוֹיִם, הֲגִדִיל
יְהוָה יֵאֱהָדְבֵנִי לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים: הֲגִדִיל יְהוָה יֵאֱהָדְבֵנִי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ,
הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוֹבָה יְהוָה יֵאֱהָדְבֵנִי אֶת־שִׁבִיתָנוּ, כְּאֲפִיקִים בְּנֹגֵב:
הַזְרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הָלֹךְ יֵלֵךְ וּבִכְהֵ נִשְׂא מִשְׁךְ־הַזֹּרַע,
בְּאֵיכָא בְּרִנָּה נִשְׂא אֱלֻמָּתָיו:

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת, תָּמִיד תִּהְלָתוּ בְּפִי: סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְאֵ וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמֹר, כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם: תִּהְלֵת יְהוָה יִשְׂרָאֵל יִאֲהַרְגֵהוּ יִדְבַר פִּי, וַיִּבְרַךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאֲנַחְנוּ וְנִבְרַךְ יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם, הַלְלוּיָהּ: וַיִּדְבַר אֱלֹהֵי, זֶה הַשְּׁלֵחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה יִאֲהַרְגֵהוּ:

אם הם ג' אומר המזמן: **הב לן ונברך למלפא עלאה קדישא, עונים: שמים:**
 אומר המזמן: **ברשות מלפא עלאה קדישא (בשבת: וברשות שבת מלפא),**
 (ביום טוב: וברשות יומא טבא) **וברשות מזרי ורבותי, וברשותכם, נברך**
(בעשרה אומר: אלהינו) שאכלנו משלו:

והמסובים עונים: **ברוך (בעשרה אומרים: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו:**
 והמזמן חוזר: **ברוך (בעשרה אומר: אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו:**
 בסעודת חתן אומר המזמן:

נברך (אם יש עשרה אומר: אלהינו) שהשמחה במעוננו, שאכלנו משלו:
 ועונים המסובים: **ברוך (אם יש עשרה אומרים: אלהינו) שהשמחה במעוננו, שאכלנו**
משלו ובטובו חיינו: והמזמן חוזר: ברוך (אם יש עשרה אומר: אלהינו) שהשמחה
במעוננו, שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך
יִשְׂרָאֵל הַיּוֹדֵה בְּעַלְיוֹתָיו וְהַיּוֹדֵה בְּעַלְיוֹתָיו וְהַיּוֹדֵה בְּעַלְיוֹתָיו וְהַיּוֹדֵה בְּעַלְיוֹתָיו
העולם, האל תזן אותנו ואת העולם כלו

הזן את העולם כולו בטובו בחן. 'בחן' ראשי תיבות, נ'זון ב'שביל ח'נינא בני, וידועה הגמרא במסכת ברכות (יז): אמר רב יהודה אמר רב, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת, כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת, ע"כ. וזהו רמז שכל הפרנסה היורדת לעולם הוא בשביל צדיקי הדור, שהם המפתח של השפע לפרנסה, וכאשר תומך בהם ביד רחבה, הקב"ה משלם משכורתו.

בְּטוֹבוֹ, בְּחֵן, בְּחֶסֶד, בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים רַבִּים. נִתֵּן
 לָחֶם לְכָל-בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד־וּ: וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל
 תִּמְיֵד לֹא חֶסֶד לָנוּ, וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מְזוּזַת תִּמְיֵד
 לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הוּא אֵל זֶן וּמִפְרִנִּים לְכָל, וְשִׁלְחָנוּ
 עָרוֹךְ לְכָל, וְהִתְקִין מַחֲיָה וּמְזוּזַת לְכָל-פְּרִיזוֹתָיו אֲשֶׁר
 פָּרָא, פְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֶסְדָּיו, כְּאָמֹר: פּוֹתַח אֶת-
 יָדְךָ (בפסוק זה יש פורשים כפיהם כלפי מעלה) וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רְצוּן:

פְּרוּךְ אֶתָּה יְהוָה, יִאֱהוּדְנָה, תִּזְוֶן אֶת-הַכֹּל:

נִזְדָּה לְךָ יְהוָה יִאֱהוּדְנָה, אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ
 לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה, בְּרִית
 וְתוֹרָה, חַיִּים וּמְזוּזַת, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ

פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוּן. יָדַע הָאָדָם שֶׁפְּרִנְסָה צְרִיכָה יוֹתֵר רַחֲמִים מִן הַגְּאוּלָּה, כִּי גְאוּלָּה הִיא בִּידֵי שְׁלִיחַ אֶךְ פְּרִנְסָה בִּידֵי הַקֵּב"ה בְּכַבּוּדוֹ וּבַעֲצֻמוֹ, וְזֶה "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ".
 נִזְדָּה לְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ. בַּמִּדְרָשׁ נִתְנוּמָא (מִסְעֵי ו') אֵיתָא, וְאִין לָךְ חֲבִיב מְכוּלָן יוֹתֵר מִבְּרַכַת
 עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוּזַת, שֶׁכָּךְ אִמְרוּ חַז"ל כֹּל מִי שֶׁלֹּא הִזְכִּיר בְּבְרַכַת הַמְּזוּזַת עַל הָאֶרֶץ וְעַל
 הַמְּזוּזַת, אֶרֶץ חֲמֻדָּה בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמְזוּזַת, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבֵתוֹ. אִמְרַ הַקֵּב"ה חֲבִיבָה עָלַי
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִן הַכֹּל, לְמָה? שְׁאֵנִי הוּא שֶׁהִתְרַתִּי אוֹתָהּ, וְכֵן הוּא אוֹמֵר "בַּיּוֹם הַהוּא
 נִשְׁאֲתִי יְדֵי לְהֵם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר תִּרְתִּי לְהֵם" וְגו' (יִחְזַקְאֵל כ, ו'),
 לְהוֹדִיעַךְ שְׁאִין חֲבִיבָה כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אִמְרַ לוֹ הַקֵּב"ה לְמוֹשֶׁה הָאֶרֶץ הַזֹּאת חֲבִיבָה עָלַי
 שְׁנֵאֲמַר "אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ" (דְּבָרִים יא, יב) וְיִשְׂרָאֵל חֲבִיבִין עָלַי שְׁנֵאֲמַר "כִּי
 מֵאֲהַבְתָּ ה' אֶתְכֶם" וְגו' (שִׁם ז, ח). אִמְרַ הַקֵּב"ה, אֲנִי אֲכַנִּס בְּנֵי שְׁהֵם חֲבִיבִין עָלַי, לְאֶרֶץ
 שֶׁהִיא חֲבִיבָה עָלַי, מִנִּין? מִמָּה שֶׁקְּרָאוּ בַּעֲנִין כִּי אֲתֵם בָּאִים אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן (בַּמִּדְבָּר לֵב, ב).

בְּבִשְׁרֵנוּ וְעַל תּוֹרַתְךָ שְׁלַמְדַתָּנוּ וְעַל חֲקֵירֵצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ וְעַל חַיִּים וּמִזוֹן שְׁאֵתָה זֶן וּמִפְרָנִים אוֹתָנוּ:

בחנוכה ובפורים אומרים "על הנסים". ואם לא אמר ונזכר לפני שאמר תיבת "ה'" של ברכת על הארץ חוזר לאומרו. ואם נזכר אחר שאמר תיבת "ה'", יאמר אותו בהרחמן, ויאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה, בימי..." וכו'.

עַל־חַנּוּסִים, וְעַל־הַפְּרָקוֹ, וְעַל־הַגְּבוּרוֹת, וְעַל־הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל־הַנְּפִלְאוֹת, וְעַל־הַנְּחֻמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לְאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה.

לחנוכה:

בַּיָּמִים מִתְתִּיחַ בֶּן יוֹחָנָן בְּהֵן גְּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאֵי וּבְנָיו, בְּשַׁעֲמֻדָּה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, "לְשַׁכְּחֶם תּוֹרַתְךָ וְלִהְעִבְרִים" מַחְקֵי רֵצוֹנְךָ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיבִים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בַּעַת צָרָתָם, רַבַּת אֲתֵרִיבָם, דִּנְתָּ אֲתֵדִינָם, נִקְמַתָּ אֲתֵנְקַמְתָּם מִמְּסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חַלְשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים, וְרַשָּׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּמְטַמְּאִים בְּיַד טְהוּרִים, וְזָדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרַתְךָ. לָךְ עָשִׂיתָ שֵׁם גְּדוֹל וְקְדוּשׁ בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֻד יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקוֹן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחֲרֵיכֶּךָ בָּאוּ כְּנִיד לְדַבֵּר בִּיתְךָ, וּפְנּוּ אֲתֵהִיכְלֶךָ, וּמְהֵרוּ אֲתֵמְקֶדְשֶׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נְרוֹת בְּחֻצוֹת קְדֻשָּׁךְ, וְקִבְעוּ שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלָיו בְּהַלָּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נְסִים וּנְפִלְאוֹת, וְנִזְדָּה לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל, סְלָה:

לפורים:

בַּיָּמִים מְרַדְּכֵי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה, בְּשַׁעֲמֻד עֲלֵיהֶם הַמֶּן הַרְשָׁע, בְּקֶשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד אֲתֵכִלְהִיּוּדִים מִנְּעַר וְעַד זָקֵן, טָף וְנָשִׁים, בְּיוֹם אֶחָד, בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא הַדָּשׁ אֲדָר, וּשְׁלָלָם לְבוֹ. וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיבִים, הִפְרַתְּ אֲתֵעֲצָתוֹ, וְקַלְקַלְתָּ אֲתֵמַחְשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבּוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֵאשׁוֹ, וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאַתְּבְּנוּ עַל הַעֵץ, וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נְסִים וּנְפִלְאוֹת, וְנִזְדָּה לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל, סְלָה:

עַל הַכֹּל יְהוָה יֵאָהֳרֵנוּ ^{יֵאָהֳרֵנוּ} אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ
וּמְבָרְכִים ^{אֱלֹהֵינוּ} אֶת־שִׁמְךָ, כְּאִמּוֹר: וְאֶכְלֵת
וְשָׁבַעְתָּ, וּבִרְכָתָּ ^{אֱלֹהֵינוּ} אֶת־יְהוָה ^{יֵאָהֳרֵנוּ} יֵאָהֳרֵנוּ
(כְּשִׂימּוֹר "אֵת" יִמּוּזֵג אֵת הַכּוֹס)
אֱלֹהֵיךָ, עַל־הָאָרֶץ הַפְּתֹחַה אֲשֶׁר נָתַתְּ לָךְ: כְּרוֹף
אֶתָּה יְהוָה ^{יֵאָהֳרֵנוּ} ^{יֵאָהֳרֵנוּ}, עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּוִן:

רַחֵם יְהוָה ^{יֵאָהֳרֵנוּ} ^{יֵאָהֳרֵנוּ} אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל
עַמֶּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל הַר צִיּוֹן
מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל־הַיְכָלְךָ, וְעַל־מְעוֹנֶךָ, וְעַל־
דְּבִירְךָ, וְעַל הַכִּיָּת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ
עָלָיו. אָבִינוּ – רַעֲנוּ, זִוְנְנוּ, פְּרַנְסְנוּ, כִּלְכַּלְנוּ,
הִרְוִיחְנוּ, הִרְוַח לָנוּ מִתְּרָה מִכָּל־צְרוּתֵינוּ, וְנָא,
אֲל־תִּצְרִיכְנוּ יְהוָה ^{יֵאָהֳרֵנוּ} ^{יֵאָהֳרֵנוּ} אֱלֹהֵינוּ, לִיְדֵי מַתְּנוֹת
בְּשָׂר וָדָם, וְלֹא לִיְדֵי הַלְּוָאֲתָם, אֵלֶּא לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה
וְהַרְחֵבָהּ, הַעֲשִׂיָּה וְהַפְּתוּחָה. יְהִי רְצוֹן שְׂלֵא נִבְוֹשׁ

ואל תצריכנו וכו' לידי מתנות בשר ודם. והקשו, הרי כל התורה מוחזקת על ידי מתנות בשר ודם, ואם הקב"ה לא רוצה שהתורה תוחזק על ידי בשר ודם, היה צריך לתת שפע בדרך נס לתלמידי חכמים? אלא, בקשתינו היא שאם צריכים חסד או עזרה לתורה או למצוות, שדבר זה יצא מאדם שנותן מלבו, ולא מאדם שנותן ומרגיש שנלקח מבשרו או מדמו, ולכן נאמר "לא לידי מתנות בשר ודם", לא מידי אדם שמרגיש שנלקח מבשרו או מדמו.

בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִפְלִים לְעוֹלָם הַבָּא, וּמְלֻכוֹת בַּיִת
דְּדוֹד מְשִׁיחָךְ – תַּחֲזִירָנָה לְמִקּוּמָהּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ:

בשבת מוסיפים:

רִצָּה וְהִחְלִיצֵנוּ יְהוָה יֵאָהֳרֵהוּ אֱלֹהֵינוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וּבְמִצּוֹת יוֹם
הַשְּׁבִיעִי הַשֶּׁשֶׁת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, כִּי יוֹם גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ
הוּא מְלַפְּנֶיךָ. גְּשֶׁבֶת בּוֹ וְנִנּוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ כְּמִצּוֹת חֲקֵי רְצוֹנְךָ,
וְאֶל־תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּנַחֲמַת צִיּוֹן בְּמַהְרָה
בְּיָמֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא בְּעַל הַנְּחֻמוֹת. וְגַם שְׂאֲכַלְנוּ וְשָׂתִינוּ, חֲרִיבָן
בַּיִתְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ לֹא שְׂכַחְנוּ. אֶל־תִּשְׁכַּחְנוּ לְנֶצַח, וְאֶל־תִּזְנַחְנוּ
לְעַד, כִּי אֵל מְלֶךְ גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה:

בראש-חודש וביום טוב ובחול-המועד אומרים "יעלה ויבוא", ואם לא אמרו אינו חוזר, חוץ מליל
א' של פסח וליל א' של סוכות שאם שכח חוזר לראש ברכת המזון.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיַפְקֵד
וְיִזְכֵּר וְזָכְרוּנָנוּ וְזָכְרוּן אֲבוֹתֵינוּ, וְזָכְרוּן יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְזָכְרוּן מְשִׁיחַ
בְּדָוִד עַבְדְּךָ, וְזָכְרוּן כְּלֵעֶמֶד בֵּית־יִשְׂרָאֵל, לְפָנֶיךָ, לְפָלִיטָה, לְמִזְבֵּחַ, לְחֵן,
לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

בראש-חודש: ראש [ה]תקדש הַזֶּה,

בפסח: חג המצות הַזֶּה, בְּיוֹם (ביו"ט: טוב) מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה,

בסוכות: חג הסוכות הַזֶּה, בְּיוֹם (ביו"ט: טוב) מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה,

בשמיני-עצרת: שְׁמִינֵי חַג עֶצְרַת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה,

בראש-השנה: הַזְּכָרוֹן הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה,

בשבועות: חַג הַשְּׁבִיעוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה,

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ. וְזָכְרָנוּ יְהוָה יֵאָהֳרֵהוּ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְמִזְבֵּחַ, וּפְקַדְנוּ
בּוֹ לְבִרְכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּם וְחֶנְנוּ
וְחֶמֶל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מְלֶךְ חֶנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וְתַבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. (ואמור בלחש: אָמֵן):

אם בשבת שכח לומר "רצה והחליצנו" ונזכר לאחר שחתם "בונה ירושלים" יאמר:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהֵינוּ וּבְנֵי הַמַּחֲמֵת בָּנוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן שְׁבֻתוֹת לְמַנוּחָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, לְאוֹת וּלְבְרִית. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבֻת:

אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בראש חודש ונזכר לאחר שחתם "בונה ירושלים", יאמר:
בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן רֵאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן:

אם שכח לומר "רצה והחליצנו" וגם "יעלה ויבוא" בר"ח ושבת, ונזכר לאחר שחתם "בונה
ירושלים", יאמר:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהֵינוּ וּבְנֵי הַמַּחֲמֵת בָּנוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן שְׁבֻתוֹת לְמַנוּחָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, לְאוֹת וּלְבְרִית, וְרֵאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן. בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבֻת וְיִשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי חֳדָשִׁים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהֵינוּ וּבְנֵי הַמַּחֲמֵת בָּנוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְקַדֵּשׁ

הָעוֹלָם, לְעֵד, הָאֵל, אָבִינוּ, מְלַבְּנֵנוּ,
אֲדִירֵנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, גּוֹאֲלֵנוּ, קְדוֹשֵׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב,
רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמְּלֶכֶךְ הַטּוֹב¹ וְהַמְטִיב לְכָל,
שְׂפָכְלַיִם וַיּוֹם הוּא הַמְטִיב לָנוּ, הוּא מְטִיב לָנוּ,
הוּא יִמְטִיב לָנוּ, הוּא גִמְלָנוּ, הוּא גּוֹמְלָנוּ, הוּא
יְגַמְלָנוּ לְעֵד – חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרוּחַ וְהַצְלָה וְכָל-

טוֹב: יַעֲנוּ: אָמֵן.

ותבנה ירושלים עירך במהרה בימינו. וצריך להבין, מה הפירוש "בימינו"? אלא אפשר
לבאר ולומר, דיום של הקב"ה זה שנה, "יום לשנה יום לשנה" ואם כן במהרה של הקב"ה
יכול להיות מאות שנים, לכן מדגישים אנו "בימינו" על פי מדת הזמן שלנו.

הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כְּפֵא כְבוֹדוֹ. הַרְחַמֵּן הוּא
יִשְׁתַּבַּח בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. הַרְחַמֵּן הוּא
יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדֹר דוֹרִים. הַרְחַמֵּן הוּא קָרֵן לְעַמּוֹ
יְרִים. הַרְחַמֵּן הוּא יִתְפָּאֵר בְּנוֹ לְנִצַּח נְצָחִים.
הַרְחַמֵּן הוּא יִפְרִינֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבוּיָא, בְּהַתֵּר וְלֹא
בְּאִסּוּר, בְּנִחַת וְלֹא בְּצִעֲר. הַרְחַמֵּן הוּא יִתֵּן שְׁלוֹם
בְּיַנְיָנוּ. הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רוּחָה וְהַצְלָחָה
בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ. הַרְחַמֵּן הוּא יַצְלִיחַ אֶת-דַּרְכֵינוּ.
הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁבֵּר עַל גְּלוּת מְהֵרָה מֵעַל צוּאֲרָנוּ.
הַרְחַמֵּן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאֲרָצָנוּ.
הַרְחַמֵּן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה – רְפוּאַת
הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף. הַרְחַמֵּן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת-
יְדוֹ הַרְחֵבֶת. הַרְחַמֵּן הוּא יִבְרַךְ¹¹ כָּל-אֶחָד וְאֶחָד
מִמֶּנּוּ בְּשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ –
אֲבִרָהִם יִצְחָק וְיַעֲקֹב – כָּל, מְכַל, כָּל, כֵּן יִבְרַךְ
אוֹתָנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
הַרְחַמֵּן הוּא יִפְרֵשׁ עֲלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמוֹ:

הַרְחַמֵּן הוּא יִנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׁכָלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

בשבת:

הַרְחַמֵּן הוּא יַחְדֵּשׁ עֲלֵינוּ אֶת-הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְמוֹכָה וְלִבְרָכָה:

בראש-חודש:

בראש השנה:

הַרְחַמֵּן הוּא יַחַדְשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וּלְבָרָכָה:
 הַרְחַמֵּן הוּא יִזְכְּנוּ לַיִּשָּׁב בְּסֶפֶת עוֹרוֹ שֶׁל לַיּוֹתָן. הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁפִיעַ
 עָלֵינוּ שֹׁפַע קָדְשָׁה וְמַהֲרָה מִשְׁבַּעַה אֲשֵׁפִיזִין עֲלָאִין קְדִישִׁין, וְכוּתָם
 תְּהֵא מְזַן וְצַנָּה עָלֵינוּ. הַרְחַמֵּן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת־סֶפֶת דְּוֹד הַנּוֹפְלֹת:
 הַרְחַמֵּן הוּא יַגְעִנוּ לְמוֹעֲדִים אַחֲרַיִם הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם:
 הַרְחַמֵּן הוּא יִנְחַלְנוּ יוֹם שְׂכָלוֹ טוֹב:

בסוכות:

במועדים:

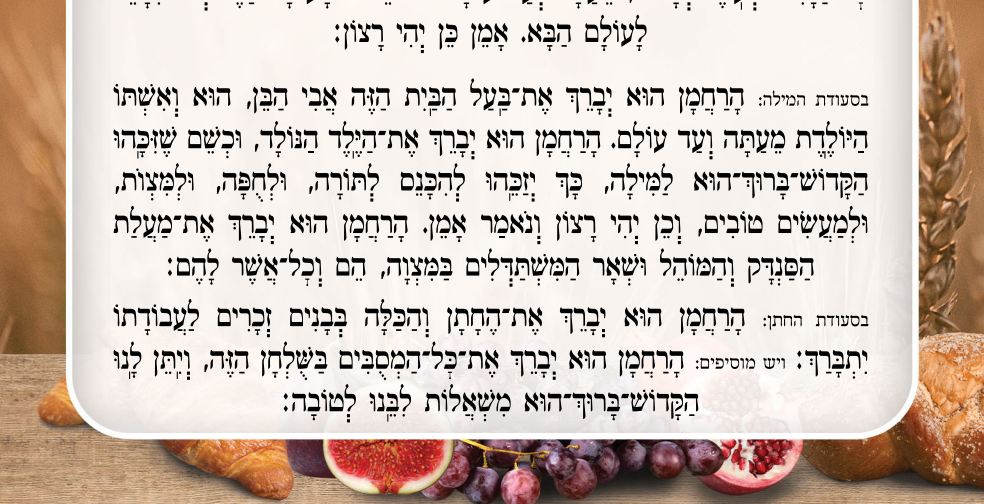
ליום טוב:

הַרְחַמֵּן הוּא יִשַׁע תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלַבְנֵנוּ, וְתַהֲיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבִלְתִּי נַחֲמָא, וְיִהְיֶה כָּל־ מַעֲשֵׂיֵנוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם:

ברכת האורח: הַרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־הַשְּׁלַחַן הַזֶּה שְׂאֵכְלָנוּ עִלְיוֹ, וְיִסְדֵּר בּוֹ
 כָּל־מַעֲדָנָי עוֹלָם, וְיִהְיֶה כְּשִׁלְחָנוּ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עִלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, כָּל־רַעֲב
 – מִמְּנוּ יֵאָכֵל, וְכָל־צִמָּא – מִמְּנוּ יִשְׁתֶּה, וְאַל־יִחַסֵּר מִמְּנוּ כָּל־טוֹב לְעַד
 וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. הַרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־כָּעַל תְּבִית הַזֶּה וּכְעַל הַסְּעֻדָה
 הַזֹּאת, הוּא וּבְנָיו "וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר לוֹ, בְּבָנִים שִׁיחָיו, וּבְנִכְסִים שִׁירְבוּ, בְּרֵךְ
 יְהוָה וְהִיא יֵאֱהַבְתִּי חֵילוֹ וּפְעַל דִּיּוֹ תִרְצֶה, וְיִהְיֶה נִכְסָיו וּנְכַסְיָנוּ מְצֻלְחִים וְקְרוֹכִים
 לְעִיר, וְאַל־יִדְרַק לְפָנָיו" וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוֹם דְּבַר חֲמָא וְהַרְהוֹר עֵוִן. שֵׁשׁ וְשִׁמְח
 כָּל־הַיָּמִים בְּעֶשֶׂר וְכֹבֵד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. לֹא יְבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכְלֵם
 לְעוֹלָם הַבָּא. אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

בסעודת המילה: הַרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־כָּעַל תְּבִית הַזֶּה אָבִי תְּבִין, הוּא וְאִשְׁתּוֹ
 הַיּוֹלֵדֵת מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. הַרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־הַיֶּלֶד הַנּוֹלֵד, וְכִשֵּׁם שׁוֹפְרוֹ
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמִילָה, כֶּךָ יִזְכְּנוּ לְהַכְנִס לְתוֹרָה, וּלְחַפָּה, וּלְמִצְוֹת,
 וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן. הַרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־מַעֲלַת
 הַסְּנַדֵּק וְהַמּוֹהֵל וְשָׂאֵר הַמְּשַׁתְּדָּלִים בְּמִצְוָה, הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם:

בסעודת החתן: הַרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־הַחַתָּן וְהַכֶּלֶה בְּבָנִים זָכָרִים לְעִבּוּדָתוֹ
 וְתַבְרָךְ: וַיֵּשׁ מוֹסִיפִים: הַרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־כָּל־הַמְּסַבִּים בְּשִׁלְחַן הַזֶּה, וְיִתֵּן לָנוּ
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מִשְׁאָלוֹת לַבָּנוּ לְטוֹבָה:

תִּרְחֹמֶן הוּא יִחְיֶינּוּ וַיִּזְכְּנוּ וַיִּקְרַכְנוּ לַיָּמֹת הַמְּשִׁיחַ
וּלְבָנָיו בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

מִגְדִּיל (בַּיּוֹם שֶׁמֵּתַפְלִילִים מוּסֵף, וְכֵן בְּמוֹצ"שׁ אֹמְרִים: מִגְדִּיל) יִשְׁוּעוֹת מַלְכוּתוֹ,
וְעֲשֶׂה־חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ – לְדוֹד וּלְזֶרְעוֹ עַד־עוֹלָם:
בְּפִירִים רָשׁוּ וְרֵעְבוּ, וְדָרְשׁוּ יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ לֹא־
יִחְסְרוּ כָל־טוֹב: נֶעַר הָיִיתִי גַם־זִקְנָתִי, וְלֹא־
רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזֵב וְזֶרְעוֹ מִבְּקֶשׁ־לֶחֶם: כָּל־הַיּוֹם
חֹזֵן וּמְלוֹת, וְזֶרְעוֹ לְבִרְכָה: מַה־שָּׂאֲבֵלְנוּ יִהְיֶה
לְשִׁבְעָה, וּמַה־שִּׁשְׁתֵּינוּ יִהְיֶה לְרַפּוּאָה, וּמַה־
שֶׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לְבִרְכָה, כְּדָכָתִיב: וַיִּתֵּן לְפָנֵינוּ,
וַיֵּאֲבָלוּ וַיּוֹתְרוּ כְּדָבָר יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ: כְּרוּכִים אַתֶּם
לַיהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ, עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: כְּרוּךְ הַגִּבּוֹר
אֲשֶׁר יִכְטַח בֵּיתוֹ לַיהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ, וְהָיָה יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ
מִכְטָחוֹ: יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ עַוְלָתוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהוּ |¹
יִבְרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
עֲלֵינוּ וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן:

אם מברכים על הכוס אומרים:

בֹּס־יְשׁוּעוֹת אֲשֶׁא, וּבִשְׁם יְהוָה יֵאָדָרְנָה יֵאָדָרְנָה אֶקְרָא:

סְבִירי מְרָן: ועונים: לְחַיִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָדָרְנָה יֵאָדָרְנָה, אֱלֹהֵינוּ, תְּקַיֵּם בְּעַל הַיְכֹלֹת וּבְעַל הַבְּחֹת כּוֹלִים מְלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

כל דבר צריך כוס צריך לשתות ממנו מלוא לוגמיו שהוא רוב רביעית ומצוה לשתות רביעית שלם. אחר ששתה משגרו לאשתו שתשתה ממנו. ואם שתה רביעית דהינו כ"ז דרהם (84 גרם) יברך אחריו ברכת מעין שלוש.

ברכת מעין שלוש

על חמשת מיני דגן שמברכים עליהם "בורא מיני מזונות", אם אכל מהם כזית מברך לאחריהם ברכה אחת מעין שלוש - "על המוחיה ועל הכלכלה", ועל פירות חמשת המינים שהם גפן, תאנה, רמון, זית, תמור, מברך לאחריהם ברכה אחת מעין שלוש - "על העץ ועל פרי העץ", ואם שתה רביעית יין מברך לאחריו "על הגפן ועל פרי הגפן" (בית מנוחה דף רכה).

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָדָרְנָה יֵאָדָרְנָה, אֱלֹהֵינוּ, תְּקַיֵּם בְּעַל הַיְכֹלֹת וּבְעַל הַבְּחֹת כּוֹלִים מְלֶךְ הָעוֹלָם, עַל

על מזונות: על יין: על פירות משבעת מינים: המוחיה ועל הכלכלה | הגפן ועל פרי הגפן | העץ ועל פרי העץ ועל תנובת השדה, ועל ארץ חמדה, טובה ורחבה, שרצית והנחלת לאבותינו, לאכל מפריה, ולשבע מטובה. רחם יהוה יאהרונה אלהינו עלינו, ועל ישראל עמו, ועל ירושלים עירך.

וְעַל-הַר צִיּוֹן מִשְׁפַּן כְּבוֹדָהּ, וְעַל-מִזְבְּחָהּ, וְעַל-
 הַיְכָלָהּ. וּבָנָה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, בְּמַהְרָה
 בְּיָמֵינוּ. וְהֵעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וּנְבָרְכֶךָ
 עֲלֶיךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ.

בשבת: וְרִצָּה וְהִחְלִי'צֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה.
 בראש-חודש: וְזָכְרָנוּ לְמוֹעֵד בְּיוֹם רֵאשִׁית [ה]הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה.
 בראש-השנה: וְזָכְרָנוּ לְמוֹעֵד בְּיוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה.

ביום-טוב ובחול-המועד: וְשִׁמְחָנוּ בְּיוֹם

בפסח:	בשבועות:	בסוכות:	בש"ע:
חג המצות	חג השבועות	חג הסוכות	שמיני חג עצרת

הַזֶּה, בְּיוֹם (ביום-טוב: טוב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה.

כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל, [וְנוֹדָה לְךָ] יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהּ
 אֱלֹהֵינוּ עַל-הָאָרֶץ וְעַל

הַמַּחֲיָה וְעַל הַפְּלִלְיָה. פְּרִי הַגֶּפֶן. הַפְּרוֹת.

על של א"י:	על של א"י:	על של א"י:
מחיתיה ועל פלפלתיה.	פְּרִי גִפְנָהּ.	פְּרוֹתֶיהָ.

כִּי אַתָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנָהּ, עַל הָאָרֶץ וְעַל
 הַמַּחֲיָה: פְּרִי הַגֶּפֶן: הַפְּרוֹת:

על של א"י:	על של א"י:	על של א"י:
מחיתיה:	פְּרִי גִפְנָהּ:	פְּרוֹתֶיהָ:

ברכת המזון לנשים

נשים חייבות בברכת המזון. והן בעוון עתה רבות בנות אוכלות בלא ברכה מחמת חסרון ידיעה ועתידות הן ואביהן ובעליהן לתן את הדין. וראוי לכל אדם ללמד את בתו בנעוריה בית אביה נוסח ברכת הנהנין וברכת המזון, לפחות נוסח הקצר הזה (בא"ח ש"א חוקת יא).

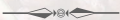
בְּרִיךְ רַחֲמָנָא מָרְן מַלְכָּא דְעָלְמָא מְרִיה דְהָא פְתָא. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דָּוָן לְכֻלָּא:

גוֹדֵה לָךְ יְהוָה יֵאָדָרְנָהּ יֵאָדָרְנָהּ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לָאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה בְּרִית וְתוֹרָה לֶחֶם לְשׁוֹבְעֵי. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָדָרְנָהּ יֵאָדָרְנָהּ, עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְּזוּן: רַחֵם יְהוָה יֵאָדָרְנָהּ יֵאָדָרְנָהּ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ:

בשבת: וּרְצָה וְתַחֲלִיעֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה:
בר"ח: וְזַכְּרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם רֵאשׁ [ה]חֹדֶשׁ הַזֶּה:

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקִּדְשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָדָרְנָהּ יֵאָדָרְנָהּ, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן:

בְּרִיךְ אַתָּה יְהוָה יֵאָדָרְנָהּ יֵאָדָרְנָהּ, אֱלֹהֵינוּ תִּקְוָה בְּעַל הַיְכֻלֹת וּבַעַל הַמַּחֲוֹת בְּיוֹם הָאֵל אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ הַמְּלֹךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכֻלָּא. הוּא הַטִּיב הוּא מְטִיב הוּא יִיטִיב לָנוּ. הוּא גְמָלָנוּ הוּא גּוֹמְלָנוּ הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְכָל־טוֹב: וְהוּא יִזְכְּנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן:

ברכות הנהנין

על תבשיל מוחמשת מיני דגן ועל מאפה ממינים אלה (חוץ מן הלחם), ועל הארוז מברך:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יְאֵהֲרֶנְגִי, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
תקוף בעט חיבולת ובעט הכחות כולם **בּוֹרֵא מִיְּנֵי מְזוֹנוֹת:**

על היין מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יְאֵהֲרֶנְגִי, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
תקוף בעט חיבולת ובעט הכחות כולם **בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:**

על פירות העץ מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יְאֵהֲרֶנְגִי, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
תקוף בעט חיבולת ובעט הכחות כולם **בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ:**

על פירות האדמה מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יְאֵהֲרֶנְגִי, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
תקוף בעט חיבולת ובעט הכחות כולם **בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה:**

על דבר שאין גידולו מן הארץ כגון בשר, דגים, חלב, גבינה, וכדומה, וכן השותה מים או שאר משקים חוץ מן היין, מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יְאֵהֲרֶנְגִי, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
תקוף בעט חיבולת ובעט הכחות כולם **שֶׁהֵבֵל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ:**

על פירות האילן (חוץ מז' מינים), על פירות האדמה, ועל דבר שאין גידולו מן הארץ (חוץ מן היין), אם אכל כזית בכדי אכילת פרס (4 דקות, וי"א 8 דקות), או שתה רביעית בבת אחת, מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, יְאֵהֲרֶנְגִי, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
תקוף בעט חיבולת ובעט הכחות כולם **בּוֹרֵא נִפְשוֹת רַבּוֹת, וְחֶסְרוֹנָן עַל-פְּלִמָּה**
שִׁפְרָאֵת, לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נִפְשׁ פְּלִיחֵי, בָּרוּךְ חֵי הָעוֹלָמִים:

